

Дмитро БІЛИЙ

«Детективні історії отця Бравна. Хрест із сапфірами», – назва книги Гілберта К. Честертона, яка, безперечно, варта уваги, адже у цьому творі читач знайде багато євангельських уроків, які подаються автором через розмови героїв цих коротких детективних оповідань. Який же «меседж» міститься у цій книзі та що актуального може почерпнути для себе людина XXI століття із детективних пригод?

Змальований головний герой книги англійського письменника Гілберта Честертона священик Католицької Церкви отець Бравн потрапляє у різні життєві ситуації, під час яких з ним зовсім несподівано стаються прикрі випадки. Однак головний герой незалежно від обставин зберігає духовний мир та покору. Отець Бравн завжди просто та невимушено розмовляє, не вивищуючи себе перед іншими, а радше стає другом, пропонуючи на противагу злочинному життю християнську альтернативу. Священик проповідує Слово Боже, яке змінює людей, котрі або каються за свої проступки, або ж не довершують до кінця задумані злочини. Чому слова отця Бравна так мотивували інших до якісної зміни їхнього життя, переосмислення життєвих цінностей, орієнтирів або хоча б до призадуми над своїм життям та його сенсом?

Знайти правду

В одній із детективних історій, герої якої намагались знайти розв'язок злочину, отець Бравн звернувся до професійного детектива зі словами: «Ми лише хочемо знайти правду, чого ви боїтесь?». А останній визнав, що боїться її знайти. У Євангелії від Йоана

знаходимо такі слова Ісуса Христа: «Правда визволить вас» (Йо 8,32). Дуже часто ми є поневоленими гріхом через те, що не знаємо істини та не хочемо її знайти. У сучасному світі правда часто підмінюється брехнею, тому християнин покликаний шукати та пізнати правду і стати по-справжньому свободним. Світський детектив з історій про о. Бравна боїться знайти правду, хоча інколи вона й гірка та її боляче сприйняти. Однак не зважаючи на це, не потрібно остерігатись пізнати істину, бо тільки так станемо вільними від гріха, тому й твердить народне прислів'я: краще гірка правда, ніж солодка брехня. Нелегким є пошук правди, однак попросімо Господа, Який, як люблячий Батько, завжди допоможе, бо звертається до нас словами: «Просіть, і дасться вам» (Мт 7,7).

Злочин – вибір пекла

Отець Бравн в одній зі своїх розмов з полковником порівняв злочин із «витвором мистецтва, який виходить із пекельних майстерень» . Вчинення зла – це, безперечно, те, до чого отримуємо поштовх від диявола, бо «диявол як лев рикаючий шукає, кого б пожерти» (пор. 1Пт 5,9). Коли людина піддається спокусі, тобто дає згоду на пропозицію невидимого ворога, пекло настає для неї вже на землі. Часто зло маскується під привабливими обгортками, хоча насправді є отрутою. Тому не тільки священник, але й кожен мирянин покликаний говорити правду ближнім, які чинять гріх. З якою мотивацією? – Лише з любові до Бога, тобто Христа ради, та з бажанням допомогти своєму ближньому, бо гріх не приносить щастя, а лише страждання.

При цьому важливо не ототожнювати людину з її вчинками, як це не робив і головний герой твору. Таким чином не будемо осуджувати ближнього, котрий дав згоду на чинення гріха, керуючись свободною волею. Тому правильною поставою християнина має бути любов до людини, Божого творіння, яке є дуже добрим (пор. Бут 2,31), і водночас ненависть її до гріха як зла. Саме такою є правда про вчинення зла, але чи завжди ми хочемо її пізнати?

Відповідальність за вчинки

Отець Бравн нагадує людям про те, що настане смерть, кінець земної мандрівки та Страшний суд. Один князь запитує священника, чи вірить той у долю, після чого отець Бравн відповів: «Я вірю в Судний день. Нам видається, що справи, котрі тут відбуваються, нічого не означають, та вони мають своє значення деінде. Там на справжнього кривдника чекає відплата».

Людина часто не думає про наслідки своїх дій та відповідальність, яка поєднана зі свободою волі та розумом, подаровані їй Богом для того, щоб досягнути обожествлення, тобто святості. Кожен з нас може вибирати добро або зло, бо має свободну волю та розум, а тому варто позбавитись ілюзій про існування долі, наперед визначеного життя. Як би людина не втікала від відповідальності, їй все-таки доведеться колись давати звіт перед Богом.

Чому пам'ять смертна так важлива у духовному житті Христового воїна? Відповідь знаходимо в книзі Ісуса, сина Сираха: «У всіх ділах твоїх пам'ятай про твою кончину – повіки не згрішиш» (Сир 7,36). Смерть не має навіювати тваринний страх, а покликана стимулювати до того, щоб кожен моральний вчинок наближав до остаточної мети – покликання до вічного життя в Царстві Божому. Саме тому преподобний Ісихій закликає пам'ятати про кінець земного життя безперервно, як безперервним є наше дихання.

Ідіть і проповідуйте

Проповідь та смиренна постава священика, який говорить правду та проповідує Благую Вість, не всім подобається, тому священик зазнає несприйняття з боку певних осіб, які словесно чи подумки виражають своє упереджене ставлення до отця Бравна. В одному з таких епізодів до священика звернувся один чоловік: «Я вважаю, що ви – найбільший сучасний хитрун у нашому сьогоднішньому товаристві». Християнин у різних соціальних середовищах зустрічатиме різних людей, які можуть або сприймати, або не сприймати його життя чи проповідь словом. Тоді проповідник, перебуваючи у цьому конфлікті індивіда-спільноти і бачачи таке до себе ставлення, неминуче постане перед вибором – або бути залежним від думки інших, або дотримуватись євангельських принципів попри несприйняття людей. Саме в таких моментах варто згадати слова Господа: «Хто ж мене зречеться перед людьми, того і я зречусь перед Отцем моїм небесним» (Мт 10,33).

Часто може виникнути інша, хибна думка, яка є лакмусовим папірцем нашого розуміння, що таке християнство. Вона полягає в тому, що лише священнослужителі мають професійний обов'язок чи завдання «проповідувати Євангеліє всякому творінню» (Мр 16,15). Насправді Христовий заклик проповідувати актуальний для кожного, бо мирянин також покликаний стати апостолом у сучасному суспільстві, де звичатиме «живе і діяльне» Слово Боже. У такому місійному служінні, як і у словах отця Бравна, не має бути вивищення себе чи керування власними амбіціями, а смиренна проповідь Євангелія. Коли християнин живе Євангелієм, він проповідує його тим, хто його оточує.

Дмитро БІЛИЙ, «Керуйтеся правдою, і до вас потягнуться серця» (Ден Роем) / СЛОВО
№2 (78), червень-серпень 2019